

Verruiming leeftijds grens in gezinshuizen

De bestuurlijke afspraak geldt tussen de volgende partijen:

- VWS
- VNG
- JN
- VGN
- Gezinshuis.com
- Driestroom

Aanleiding

Wanneer een jongere in een gezinshuis¹ 18 jaar wordt, stopt de gezinshuiszorg omdat de volwassen leeftijd bereikt is. Op dit moment kan onder voorwaarden verlengde jeugdhulp worden ingezet.

Niet zelden komen jongeren in een gezinshuis uit onveilige en problematische situaties. Het opbouwen van stabiliteit en vertrouwen is van cruciaal belang voor hun verdere leven. De jongeren in gezinshuizen vormen geen homogene groep. De problematiek van de jongeren loopt sterk uiteen, en ook de zorg die zij ontvangen varieert in sterke mate. Toch is de verwachting dat een groot deel van de jongeren gebaat is bij een langer verblijf in een gezinshuis, ook na het bereiken van de volwassen leeftijd. De motie Voordewind² vraagt hier aandacht voor. Middels een bestuurlijke afspraak willen partijen het voor jongeren in een gezinshuis vanzelfsprekend maken langer gebruik te maken van de hulp en ondersteuning van het gezinshuis, opdat ze het huis verlaten wanneer ze hier aan toe zijn. De leeftijds grens van 21 jaar is de nieuwe standaard³.

Maatwerk

Het moment waarop jongeren toe zijn aan zelfstandigheid of een andere woonvoorziening verschilt. Bij sommigen is dat op 18, bij andere op 19 of 20 jarige leeftijd of nog later. Dit vraagt dus om maatwerk en flexibiliteit. Belangrijk hierbij is om al vroegtijdig te werken aan het leven na het gezinshuis. Er moet perspectief zijn of gecreëerd worden op gebied van wonen, werk of onderwijs, inkomen, zorg en ondersteuning. Voordat de jongere 18 jaar wordt, wordt in gesprek tussen in ieder geval de jongere, gezinshuisouder(s) en gemeente vastgesteld wat er voor de jongere nodig is, in de weg naar zelfstandigheid.

Doelgroep

De jongeren die in een gezinshuis wonen en naar verwachting baat zullen hebben bij de bestuurlijke afspraak vallen grofweg in twee groepen te onderscheiden:

De groep jongeren met perspectief op zelfstandig wonen. Een langer verblijf in het gezinshuis, waar een vertrouwensband met de gezinshuisouders is opgebouwd, biedt de benodigde stabiliteit en veiligheid voor de jongere om toe te groeien naar zelfstandigheid.

De groep jongeren waarvan op achttienjarige leeftijd nog niet in te schatten is wat een realistisch toekomstperspectief is. Bij deze jongeren en gezinshuisouders is er dan ook grote behoefte om de gezinshuisplek na de 18de verjaardag te kunnen continueren, om in deze tijd te onderzoeken welk perspectief het best aansluit bij de mogelijkheden en wensen van de jongere. De extra tijd binnen het gezinshuis draagt bij aan de basisveiligheid van een jongvolwassene. Dit kan bovendien het toekomstperspectief (ten goede) veranderen. Het verblijf in het gezinshuis wordt gecontinueerd zolang als nodig is, om te bepalen of een jongere zelfstandig kan wonen, of dat een andere woonvorm passender is (bijv. volwassen leefgroep).

Afspraken

We spreken gezamenlijk af dat als jongeren, na het bereiken van de volwassen leeftijd, gebruik willen blijven maken van gezinshuiszorg, gemeenten zorgdragen voor de uitvoering hiervan.

¹ Voor de definitie van gezinshuis zie 'Kwaliteitscriteria Gezinshuizen. Kwaliteit van jeugdhulp in professionele gezinsvormen, Nederlands Jeugdinstituut; Hogeschool Leiden'

² Kamerstukken II 2018-2019 35 000 XVI, nr. 90

³ Het verblijf in het gezinshuis faciliteren tot 23 jaar blijft middels verlengde jeugdhulp mogelijk.

Als voorwaarde wordt gesteld dat in overleg tussen gemeente, jongere, gezinshuisouder(s) en, indien betrokken, de behandelverantwoordelijke, een perspectief voor de toekomst is vastgesteld. Het verblijf in het gezinshuis wordt verlengd tot de leeftijdsgrens van 21 jaar, tenzij

- de jongere dat zelf niet wil;
- en/of de gezinshuisouder(s) niet instemmen;
- en/of voor alle partijen (inclusief de jongere) duidelijk is dat de jongere andere passende hulp nodig heeft, en die hulp ook beschikbaar is;
- en/of de jongere voldoet aan de criteria van de WLZ.

Om dit te bewerkstelligen maken we de volgende afspraken:

1. **Het Rijk** voegt financiële middelen toe aan het sub-cluster Jeugdhulp van de algemene uitkering. Het gaat om de volgende bedragen:
€ 2,2 mln in 2019; € 6,1 mln in 2020; € 7,8 mln in 2021; € 9,5 mln in 2022; € 11,4 mln vanaf 2023 structureel.
2. **VNG, VWS, Jeugdzorg Nederland, VGN, Gezinshuis.com** en **Driestroom** informeren gemeenten, zorgaanbieders, gezinshuizen en vrijgevestigden actief over deze afspraak.
3. **Partijen** gaan jaarlijks met elkaar in overleg om de voortgang rond de bestuurlijke afspraak te bespreken.
4. **VWS** onderzoekt i.s.m. **VNG, Jeugdzorg Nederland** en **VGN** na 2 jaar (over 2020 en 2021) het effect van de afspraak, waarbij in ieder geval aandacht is voor het volgende:
 - a. Is het doel van de bestuurlijke afspraak behaald, m.a.w. is het voor jongeren in een gezinshuis vanzelfsprekend om langer gebruik te maken van de hulp en ondersteuning van het gezinshuis na het bereiken van de volwassen leeftijd.
 - b. In hoeverre vertaalt dit zich in een hoger aantal jongeren dat na hun 18de verjaardag in een gezinshuis verblijft.
 - c. In hoeverre draagt het langer verblijven in een gezinshuis (tot 21 i.p.v. tot 18) bij aan een stevigere basis, en zijn jongeren beter voorbereid op hun toekomst?
 - d. De overige effecten (o.a. in aantallen) van de afspraak voor de verschillende betrokkenen.